

Sauna – klemmt kønskaot debuterer med en rørende og tankevækkende roman om den svære kærlighed

Publiceret 30/05/2021 i [Kultur/Bøger](#) af [Freddy Hagen](#)

Print

BØGER // ANMELDELSE – Mads Ananda Lodahl debuterede forleden med romanen *Sauna*. Den udspiller sig i et homo-miljø i det indre København, der på mange måder er hemmeligt. Det er et miljø, hvor mænd søger andre fremmede mænd for at have sex. Det kunne let være blevet farverigt og eksotisk, men Lodahl vælger en nedtonet stil, der gør miljøet menneskeligt og genkendeligt, selv om det adskiller sig fra normsamfundet. "Jeg-fortælleren er lige dele skrøbelig og vred. Det er præcis det, der giver romanen brændstof, og det er også det, der gør, at den er så god. God til at blive klog på", skriver Freddy Hagen i sin anmeldelse.

Der blæser nye vinde i den litterære verden. Noget nyt synes at være under opsejling.

Efter en lang periode, hvor romaner og digte har været præget af søgende identiteter, der psykisk er i krise, men ellers fungerer relativt normalt i og med normsamfundet, er en ny type litteratur dukket op, der beskriver minoritetskulturer.

Dens budskab er klart nok: Et skævt samfund undertrykker minoriteter og fattige mennesker

Skiftet kan blandt andet konstateres på landets største forlag, Gyldendal, der lige har udgivet to romaner med dette nye tilsnit. For en måned siden udkom Mikael Josephsens roman, *De andre*, der handler om hjemløse stofmisbrugere i Svendborg. [En barsk og gråligt tonet roman](#), der er delvist bygget over forfatterens egen erfaring med misbrug og hjemløshed.

Dens særegenhed udmærker sig især ved, at den ikke minder om andre, tidligere romaner om samme segment. Den er ligesom mere realistisk og oplevet "indefra". Den beskriver eksistenserne og livsbetingelserne uden at pynte eller bearbejde.

Ny litteratur om queer-miljøer

Mads Ananda Lodahls romandebut, *Sauna*, der udkom i sidste uge, er endnu et eksempel på denne nye type litteratur.

Den handler om queer-miljøer, men den minder ikke om andre romaner, der tager et lignende tema op, for eksempel den franske forfatter, Édouard Louis, der i 2014 brød igennem med den selvbiografiske roman, *Færdig med Eddy Bellegueule*. Édouard Louis' roman er en barsk fortælling om at vokse op som bøsse, i et fattigt miljø i Frankrig.

Derved bliver det beskidte, det ildesete og det utilstedelige i normsamfundet på en eller anden facon gjort menneskeligt

Det er en vred roman, igen delvist autobiografisk, og dens budskab er klart nok: Et skævt samfund undertrykker minoriteter og fattige mennesker. Den minder på en måde om danske Jonas Eika Rasmussen, der debuterede i 2015, og som blev berømt, da han holdt en indigneret tale, omhandlende flygtninge og indvandrere.

Det særegne ved romanen *Sauna* er, at den beskriver et homomiljø i indre København, der på mange måder er hemmeligt. Et miljø, hvor mænd søger andre fremmede mænd for at have sex. Og netop det tema kunne jo snildt beskrives meget farverigt og "eksotisk", hvis nu forfatteren havde villet det. Sådan ville resultatet have mindet om mange andre klassikere, der handler om rå miljøer.

Pointen er bare den, at Mads Ananda Lodahl slet ikke dramatiserer, og det er præcis det samme som med Mikael Josephsens roman, *De andre*.

En undergrundskultur

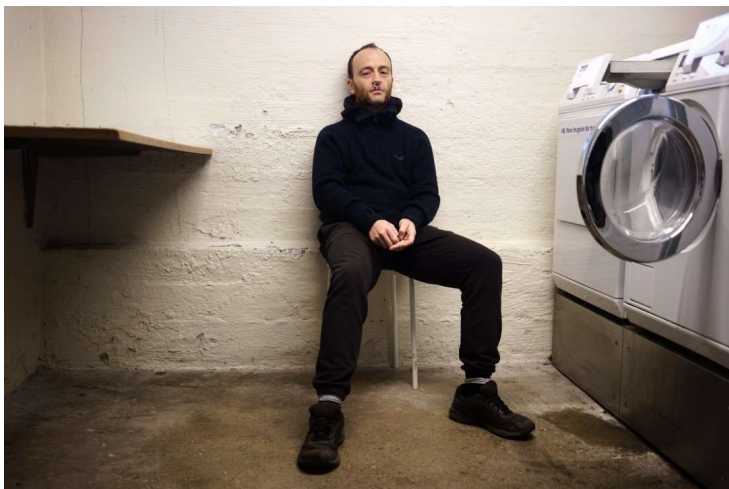
I stedet for det eksotiske og det dramatiske formår begge forfattere at beskrive nogle ret så hårde miljøer på en sådan facon, at alt det menneskelige og genkendelige får plads. Derved bliver det beskidte, det ildesete og det utilstedelige i normsamfundet på en eller anden facon gjort menneskeligt.

Sauna handler om en ung mand, der får et job i en bøssesauna. Han begynder selv at eksperimentere med seksuel omgang med kunderne, og han opsøger samtidig tilfældige mænd i parker og i kældre. Hans liv som ung bøsse er ikke meget forskellig fra en hel del andre bøssers liv. Men det er ikke ofte, at det bliver eksponeret sådan.

Han skal derfor både forholde sig til sin egen kærlighed, andre bøssers forhold til transkønnethed samt til den transkønnedes egne desperate følelser og behov

Jo, selvfølgelig når bøsser bliver kærestes, og når de i stigende grad optræder på lige fod med alle andre i film, på tv og i litteraturen.

Det er mere denne undergrundskultur, der eksisterer blandt homoseksuelle, der mødes i parker og andre hemmelige steder, og som har gjort netop det gennem århundreder, der ikke så ofte sættes spot på. Og slet ikke som noget acceptabelt, noget menneskeligt.

MADS ANANDA LODAHL, FORFATTER OG AKTIVIST. HAR BLANDT ANDET SKREVET BØGER OM HVORDAN MAN BØR DELTAGE I AT FÅ AFVIKLET DEN HETERONORMATIVE VERDENSORDEN. DET KAN DU LÆSE MERE OM PÅ HANS [HJEMMESIDE](#) Romanens hovedperson møder en dag en ung transkønnet FTM (*female to male*). Den unge dreng er i gang med sin transformation, men har hverken taget hormoner eller fået fjernet sine bryster.

Denne transformation foregår samtidig med, at hovedpersonen forelsker sig inderligt i ham. Han skal derfor både forholde sig til sin egen kærlighed, andre bøssers forhold til transkønnethed samt til den transkønnedes egne desperate følelser og behov.

Politisk ærinde

Det er en svær situation at navigere rundt i disse miljøer, og de forandringer, som transkønnede gennemgår, er stærkt følelsesladede og forvirrende.

Romanen beskriver, hvorledes transkønnede kommer i konflikt med Sexologisk Klinik og myndighederne, og her bliver romanens politiske potentiale – og holdninger – også klart eksplicite. Det er også disse politiske elementer i romanen, der flugter forfatteren Mads Ananda Lodahls egne tanker om samfundet og dets uretfærdige indretning.

Som forfatter er Mads Ananda Lodahl en fremragende formidler af de bevæggrunde, der ligger bag destruktive handlinger

Ligesom Mads Ananda Lodahl selv har en fortid i det tidligere Ungdomshus, hvor han arbejdede for transkønnedes rettigheder og svære situation, samtidig med at han indigneret gjorde oprør imod normsamfundet, er romanen også skruet sådan sammen: Det er vrede, frustration, og kærlighed blandet sammen, og forfatterens alter ego, jeg-fortælleren, nægter at indordne sig og forsøge at opnå accept af det omgivende samfund.

Der bliver lavet hærværk som protest og som ventil for den indre vrede.

Undertegnede er ikke enig den måde former for transkønnethed, bliver anvendt som identitetspolitik på, og jeg er heller ikke enig med alle de kampe, som de unge fra det forgangne Ungdomshus havde med myndighederne og det omgivende samfund.

Men det er heller ikke nødvendigt for at kunne forstå romanfigurernes handlinger og fatte sympati for dem.

Som forfatter er Mads Ananda Lodahl en fremragende formidler af de bevæggrunde, der ligger bag destruktive handlinger, og netop eksponeringen af disse er en af hovedårsagerne til at romanen er læseværdig, ja, ligefrem god!

De ekskluderede

Sauna er på mange måder en meget afslørende roman, hvor Mads Ananda Lodahl påpeger, at selv i minoritetsmiljøer, blandt homoseksuelle, men også blandt transkønnede, er der konstant nogen, der bliver ekskluderet, præcis ligesom normsamfundet ekskluderer anderledes tænkende mennesker.

Jeg-fortælleren er lige dele skrøbelig og vred. Det er præcis det, der giver romanen brændstof, og det er også det, der gør, at den er så god. God at blive klog på. God at læse og blive påvirket af.

Det er, som om folk, som folk flest er, hungrer efter at få deres horisont udvidet, og det virker, som om tiden er blevet moden til at kikke ind i miljøer, der er radikalt anderledes

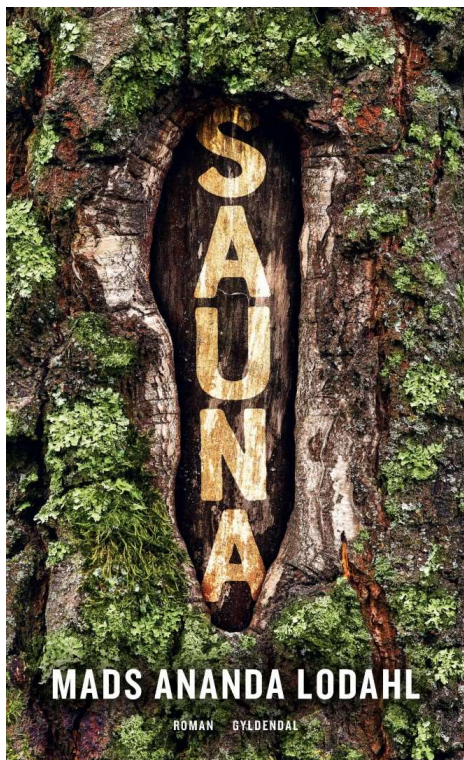
Jeg-fortælleren bryder sig om ikke om, at bøsser, der ellers lever normale liv, men om natten opsøger saunaer og parker, også kan være tilpassede og ekskluderende. Eller om at de kan juble over, at homoseksuelle kan blive viet i en kirke samtidig med, at de hverken vil anerkende transkønnethed, og ej heller finder de mere "beskidte" tilfældige møder acceptable.

Jeg-fortælleren vil ikke anerkendes og indskrives i normsamfundet, men derimod gøre oprør og holde fast på sin identitet.

Jeg-fortælleren vil ikke have noget at gøre med normsamfundet.

Han vil noget andet, og han drømmer ungdommeligt om en slags frihed, hvor folk (bøsser og transkønnede) ikke ønsker at falde i hak med det omgivende samfund – et samfund, hvis indretning ikke har plads til netop hans tendenser, hans kærlighed og hans lyster.

Sauna er blevet modtaget positivt i medierne. Det blev *De andre* af Mikael Josephsen også. Det er, som om folk, som folk flest er, hungrer efter at få deres horisont udvidet, og det virker, som om tiden er blevet moden til at kikke ind i miljøer, der er radikalt anderledes.

Sauna flyder med sved, sæd og tårer samt med indestængte og udlevede lyster.

Den er især vellykket som ungdomsroman, men voksne bør også læse den. Det er inderligt skrevet, den er rørende, skræmmende og brutal. Alt sammen i et stort sammensurium, og jeg elsker det hele.

Indfølt socialrealisme

Det bør også nævnes at der faktisk tidligere er udkommet en roman på dansk, der minder en smule om Mads Ananda Lodahls *Sauna*. Det er [Elo Sjøgrens roman](#), *Pulvermanden* (Tiderne Skifter, 1986), der handler om ung bøsse og masochist, der opsøger mænd i Ørstedparken.

Den beskriver et lignende miljø, og blandt *queers* er den en klassiker, eller bør i hvert fald være det, for den er enestående i dansk litteraturhistorie.

Den nye tendens er socialrealistisk, men på en indfølt og mere betagende facon, fordi den handler om menneskers følelser, deres forlis og deres begær

Både *Sauna* og *De Andre* er hurtigt læste romaner. Sproget er ikke udpræget opstyltet, og handlingerne er meget ligefremme.

De er til gengæld stærkt følte og nærværende romaner, og de virker på en eller anden måde rå og forfriskende og ikke psykologisk bearbejdede, som så ekstremt mange autobiografiske romaner fra de to sidste årtier gør det.

Den nye tendens er socialrealistisk, men på en indfølt og mere betagende facon, fordi den handler om menneskers følelser, deres forlis og deres begær.

Figureerne i romanerne bliver forfinede midt i al deres anderledeshed, deres råhed og deres upolerede tilværelser. De er horisontudvidende som skildrende romaner, og måske vil de begge kunne vække mere empati for udsatte mennesker generelt. Det har man da lov til at håbe.

[LÆS FLERE ANMELDELSR AF FREDDY HAGEN HER](#)

Mads Ananda Lodahl: *Sauna*. Roman. Gyldendal.

Fotos: Lærke Posselt

- FREDDY HAGEN

- SENESE ARTIKLER

Freddy Hagen er cand.mag. i Moderne Kultur og Kulturformidling fra Københavns Universitet med en bachelor i Filosofi. Kommer fra et arbejderhjem, har været i lære som tømrer og kok. Freddy har rejst i mange lande, levet som freelancejournalist og fotograf, undervist på forskellige skoler i litteratur og historie. Studeret i Firenze, boet i Berlin og arbejdet som kokkelev i Paris.

Freddy Hagen har studeret islam og formidlet viden om islam og muslimer gennem mange år, og fokuseret på dem der er i klemme, for eksempel homoseksuelle muslimer der har måttet leve under trusler. Han har også rejst sammen med muslimer til lande, hvor der er krig og konflikt og dokumenteret deres vilkår i artikler og gennem fotojournalistik. Han er også vidende om et hav af minoritetsmiljøer samt grupperinger til højre og venstre på de politiske fløje.

I dag arbejder han som fiskehandler, men skriver stadigvæk og debatterer værdier og konflikter.

Hvis du vil bidrage til Freddy Hagens arbejde på POV kan du donere direkte til ham på hans Mobile Pay: 25389541